

Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijat, Opsia ry:n lausunto Eduskunnan sivistysvaliokunnalle perjantaina 15.11.2019

HE 35/2019 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 23 b ja 60 pykälän muuttamisesta

Kunniapuheenjohtaja, kouluneuvos Aulis Pitkälä

Sivistysvaliokunnalle

Esityksen mukaan lukiokoulutuksen yksikköhintaan tulisi määrärahalisäystä 18 miljoonaa euroa niin että lisäys lisäisi valtion menoja vuosittain noin 7,5 miljoonaa euroa ja kuntien omarahoitusosuus olisi noin 10,5 miljoonaa euroa. Näin ollen kuntien omarahoitusosuus kasvaisi 1,92 euroa asukasta kohden. Näin siis siitä riippumatta, järjestääkö kunta lukiokoulutusta vai ei. Sinänsähän toisen asteen koulutus ei kuulu kunnan velvollisuuksiin muuta kuin kuntien omarahoitusosuuden kautta.

Tänä vuonna lukiokoulutuksen yksikkörahoitus koostuu kuntien 428 miljoonan ja valtion 171 miljoonan euron rahoituksesta, siis yhteensä 599 miljoonaa euroa lukiokoulutukseen. Vuonna 2017 lukiokoulutuksen kustannukset olivat 717 miljoonaa euroa ja lukiokoulutuksen yksikköhintarahoitusta oli 610 miljoonaa euroa. Kunnat siis paikkasivat rahoitusta 107 miljoonalla eurolla.

Taustalla on siis se, että lukion yksikköhintaa on jatkuvasti pienennetty kasvaneista kustannuksista huolimatta. Yksikköhinnan pienennys on vuodesta 2012-2019 ollut 11,9 prosenttia ja 2019 jopa 16,7 %. Siis lukiokoulutuksen rahoitusvaje on ollut noin 120 miljoonaa euroa ja lakiesityksen mukaisen rahoitusleikkauksen pienennyksen (18 miljoonaa euroa) se pienenee noin 100 miljoonaan euroa.

Opsia ry. toteaa, että lakiesitys on oikeansuuntainen, mutta täysin riittämätön suhteessa lukiokoulutuksen kustannuksiin. Myöskin kuntien omarahoitusosuuden kasvattaminen sopii huonosti kuntien nykyiseen kantokykyyn. Olisikin aihetta tehdä lukiokoulutuksen ja ehkä myös koko toisen asteen koulutuksen rahoitusuudistus. Ongelmana on myös ns. pienlukiorahoitus, jolla sinänsä on tietysti perusteita. Toisaalta se kuitenkin osin rajoittaa mahdollisuuksia tehdä perusteltuja rakennemuutoksia varsinkin siellä, missä väestökehitys on haastavaa.

Opsia ry., Aulis Pitkälä